

Handelingen 1:1-11

I

Tijdens het pontificaat van Paus Johannes de 23ste – geboren als Angelo Roncalli wordt er eens – zo gaat het verhaal- in het Vaticaan een conferentie belegd van krijgsmacht aalmoezeniers, gewijd aan de vernieuwing van de Kerk. In de grote ontvangstzaal zit paus Roncalli op zijn zetel en bij binnenkomst van de deelnemers worden ze allemaal aangekondigd, compleet met rang en stand: Generaal Father Collins!, Schout Bij Nacht Père Dupuis!, Generaal-majoor Pater Verkerk!, etc.

Als ze allemaal binnen zijn in hun uniformen, staat de Paus op salueert en roept: Sergeant Roncalli, Present!

Algemene consternatie. Met die twee woorden had de Paus al die hoge heren op maat gezaagd, werd de gek gestoken met welke aanspraak van de kerk dan ook en triomfeerde de menselijkheid over het vermeende gezag. Prachtig verhaal.

Nu heb ik slecht nieuws; die gebeurtenis heeft zó nooit plaats gevonden, het is een van de vele anekdotes die over Johannes XXIII worden verteld. Maar de anekdote is zo herkenbaar dat hij als waarheid wordt doorverteld en ook geaccepteerd.

Heeft niet iedere waarheid behoefte aan een herkenbaar verhaal omdat zonder verhaal de waarheid een dode letter blijft?....

Wil je er nog een?

Op de dag dat er een eind komt aan het eerste kabinet Rutte is het akelig grijs weer. Vlak voordat Geert en Fleur in ijzige stilte hun papieren bij elkaar gristen, komt er een bode binnen met thee. En hij ziet hoe die twee gedogers opstaan. Rutte legde zijn hoofd in zijn handen, Haarsma Buma keek met open mond toe, Verhagen stond op het punt om op te springen. En juist als die twee de deur achter zich terugtrekken, breekt buiten de zon door en valt er een gouden zonnestraal op de conferentietafel, als een soort regenboog...Die bode heeft het zelf aan Henk en Ingrid verteld.

Helaas: ook deze gebeurtenis heeft nooit zo plaats gevonden. Het is een mythe. Maar de mythe claimt de waarheid..., want iedere waarheid heeft een verhaal nodig om geloofwaardig (betrouwbaar) te zijn en ieder inzicht vraagt om een gelijkenis. En als het om de waarheid gaat is de vraag of het verhaal zo gebeurd is of uit inspiratie geschapen, secundair.

II

Dat geldt zeker ook voor de Bijbelse verhalen. Niet voor niets melden de evangelisten Mattheus en Marcus dat Jezus altijd sprak in gelijkenissen en nooit zonder! (Mat 13,34vv)

Geen wonder. Over God spreken– die wij vaak meer vermoeden dan bevroeden, die we nooit hebben gezien en die wij maar voor een klein deel kennen/begrijpen – kan alleen maar

in gelijkenissen: God – zegt Jezus Timmerman - is als een ietwat slordig zaaiende boer, als een ruwe bonk van een schapenhoeder, als een wel erg vergevende vader, als een zorgzame aartsvijand, een Samaritaan. Of een bevooroordeelde rechter. Altijd weer irritante gelijkenissen van God met onverwachte mensen. Zoals Leo Vroman al zei: Jezus lijkt wel een geschikte vent, maar God is een vreemde man. . De honderd titels die God in het z.g. OT draagt zijn allemaal kleine puzzelstukjes die met elkaar ons helpen om God ' op zijn rug te zien'. (Ex.33)

Neem nou dat verhaal over hemelvaart.

Lukas heeft een probleem. Hij moet aan zijn gemeente en aan zijn vriend Theophilus uitlegen hoe het verder gaat na Pasen.

Bij die uitleg wordt hij een beetje geholpen door de ervaringen die de leerlingen hadden met de opgestane Heer. Jezus verscheen een paar keer aan zijn leerlingen om nog eens een paar puntjes op de i te zetten, vooral over wat het koningschap van God inhoudt. Hij verschijnt niet eenvoudig als de teruggekeerde Jezus: hij was een nieuwe mens, - wat Paulus plechtig een nieuwe schepping noemt - onherkenbaar in zijn gestalte, herkenbaar aan zijn woord. De tekens van zijn dood zijn nog zichtbaar en dus reëel.

Maar de dood is niet verslagen, er wordt nog veel gestorven, ziekte speelt na Pasen nog steeds een grote rol in het leven van de mensen en geweld is aan de orde van de dag. Hoe zit dat dan?

In de gemeente blijft de oude vraag bestaan~: dat koninkrijk van u wordt dat nog wat? Komt u nu, opgestane, levende Heer het koningschap in Israël herstellen? (Hand.1:6)

III

Als antwoord op die vraag komt Lukas met een tintelend antwoord, een verhaal, net zo ingrijpend als het beroemde Paasverhaal zelf en even geheimzinnig. Hij begint er een heel tweede boek mee, het is een soort tweede kerstverhaal! Dat is het verhaal van de vaak weg-gemoffelde, onbegrepen en versmade hemelvaart.

Na Pasen, vertelt Lukas, gaf Jezus nog even catechisatie en dan is Ie weg! Echt weg! A Dieu! Lukas vertelt het als een gelijkenis. Het vergaat Jezus zoals in die mythe over Elia, weliswaar niet zo dramatisch met vurige paarden en een gouden koets, maar wel ten hemel gevaren zonder veel misbaar, achter de wolken...weg! Voorbij, voorbij, voor goed voorbij..

Voorbij zijn die paar jaren, die het midden van de geschiedenis bleken te zijn, die jaren waarin God zich laat kennen als nooit tevoren, waarin op één plek in één tijdsmoment één man de geheimen van het mens-zijn, van de vijandschap van mensen jegens God, van Gods trouw, van het geluk, van het leven, van het licht, van het offer, die geconcentreerde tijd, die tijd, die kairos is nu voorbij . Nu is een nieuwe tijd! Nu kookt het verhaal van God met de mensen over en breidt zich uit over alle volkeren tot de uiteinden der aarde. De trossen van het nieuwe ruimteschip worden losgegooid. Vanaf dit moment zijn er alleen de leerlingen – lees: de getuigen – die de losgelaten kracht van de Geest van God op alle volkeren belijden.. Met dat vertrek van Jezus uit de waarneembare werkelijkheid breekt een nieuw tijdperk aan. Hemelvaart is niet het eind van de wereld, maar het begin van een nieuwe tijd. De tijd van de Geest, noemt Jezus dat. De Geest die voor de schepping al over de oersoep zweefde – zoals de geïnspireerde verteller van Genesis beschrijft - , de Geest die na de grote Tsunami als een duif het overleven van de mens aan Noach kwam melden, de Geest van de belofte/ geboden van de Wet van Mozes, de Geest van de profeten die ons leerden dat de Thora niet

moeten worden geloofd maar gedaan, de Geest die weer als een duif neerdaalt op Jezus Timmerman, de Geest die hem de strijd met de grote Verleider in de woestijn, met een knock out doet winnen en die nu, na kruis en graf met nieuwe kracht in de geschiedenis wordt losgelaten.

Dat is het evangelie van hemelvaart: Jezus maakt schoon schip, hij gaat, zodat de Geest de trossen los kan gooien. (Joh. 16,7!) Nu wordt de tijd van vuur – de Jezustijd!- de tijd van vuur en wind. Eerst in de ekklesia, op vlammeende mensenhoofden!! Maar dan onstuitbaar door de hele schepping. Nu breekt het evangelie van het koningschap van God uit de enge beperking van die ene Man en begint een reis naar de uiteinden der aarde.

En moet je kijken! Na de hemelvaart en Pinksteren wordt overal dat mysterieuze verhaal van Jezus verteld en scheidt overal kleine groepen nieuwsgierige mensen die zo willen leven en daarvan getuigen. De Ekklesia is geboren, niet als drager van de Geest maar als getuige van de Geest.

Allicht ontstaat er ook veel vijandschap tegen dat evangelie van wind en vuur. Niet alleen bij de machtigen der aarde die dit getuigenis, koste wat het kost, tot zwijgen willen brengen, maar die furieuze tegenstand groeit ook in de eigen kring van de ekklesia. De kerkgeschiedenis is het verslag van de titanenstrijd tussen de waarachtige getuigen van de Geest en de tegenkrachten rond kansel en tafel; vijandschap die machtige uitbreek van de Geest overigens niet ontkracht maar wel compromitteert. (Dostojewski: de Grootinquisiteur)

Jezus blijft weg. O zeker, hij is 'in de geest' aanwezig waar twee of drie leerlingen zich met en namens hem buigen voor Vuur en Wind, maar 'naar het vlees' laat hij de wereld over aan de Geest en de getuigen. En pas op! waar de getuigen het af laten weten daar gaat de Geest zijn eigen gang, zoals in de hele geschiedenis van God-met-de-mensen God voortdurend het voortouw neemt en doet met andere mensen wat hij eigenlijk van zijn verbondspartner verwacht. Het falen van de getuigen maakt de Geest niet dood.

De Geest werkt door en overal melden zich in de loop van zijn geschiedenis nieuwe, geïnspireerde mensen, die scholen en ziekenhuizen bouwen, die de wetenschappen uitdiepen, die de schepping bewaren en bewaken, die welzijn van mensen stimuleren, In het vuur en de wind van de Geest ontwikkelen zich de kunsten: expressies van geïnspireerde mensen in literatuur en muziek.

Waar de kerk zich verzet tegen kunst en kennis wordt ze ontmaskerd als ordinair machtsinstituut; zie de geschiedenis van de verhouding tussen kerk en wetenschap.

Jezus is weg en hij heeft de aarde opnieuw toevertrouwd aan de mensen. Zijn hemelvaart is een bewijs van dat vertrouwen: zoals in de scheppingsgeschiedenis de aarde aan de mens wordt toevertrouwd om te bewaren en te bewerken, zo wordt bij hemelvaart die waarheid nog eens onderstreept.

En waar de mens faalt? Daar draagt hij zelf de consequenties en gaat de Geest verder zijn eigen gang door de geschiedenis, altijd bestreden, altijd misbruikt maar altijd aan de winnende hand..

Die waarheid staat aan het begin van het tweede boek dat Lukas maakte voor zijn ekklesia, voor ons allen en vooral zijn vriend Theophilus. En bij die waarheid schreef hij het evangelie

van de hemelvaart, want elke waarheid heeft een verhaal nodig en elke wijsheid een gelijkenis.

En wat zei Theophilus toen hij het had gelezen?

Hij zei: Zo moge het zijn!